

- інша продукція сільського господарства
  - мінеральні добрива
  - пальне і мастильні матеріали
  - електроенергія
  - паливо й енергія
  - запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту
  - оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями
4. Амортизація основних засобів
5. Інші витрати, включаючи плату за оренду .

#### **Інформаційні джерела :**

5. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. М.: Финансы и статистика, 1994. 417 С.

6. Бондарчук О. М., Голобородько Б. Ю. Моделювання показників ефективності діяльності підприємства в системі управління витратами. Economics Bulletin, 2015, №1. С. 150–156.

## **ОЦІНКА ЯКОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

**Потриваєва І.А., здобувач вищої освіти**

**Миколаївський національний аграрний університет**

Обґрунтування, розробка та реалізація програм соціально-економічного розвитку аграрного підприємства повинно відбуватися з урахуванням результатів оцінки якості інвестиційної діяльності підприємства. Водночас істотного значення набуває вибір коректної методики розрахунку інтегральних показників за окремими складовими інвестиційної діяльності аграрного підприємства та узагальнюючого показника, яка б дозволила

максимально врахувати інформацію про позитивний чи негативний вплив зміни кожного індикатора під час здійснення господарської діяльності.

Як зазначає Пономарьов О.В. [1], щоб прийняте інвестиційне рішення було якісним, інвестори і менеджери повинні мати чіткі правила і фактори оцінки якості інвестиційної діяльності, що на неї впливають. Кількісні і якісні критерії повинні характеризувати кінцеві цілі, які прагне досягнути суб'єкт і об'єкт інвестування. З метою розрахунку оцінки якості інвестиційної діяльності окремого аграрного підприємства доцільно застосовувати спеціальні індекси, що спираються на кількісну характеристику різних аспектів життєдіяльності суб'єкта господарювання. Такий підхід повинен забезпечити обґрунтованість і методологічну коректність порівнянь інвестиційних переваг суб'єкта господарювання, наукове забезпечення систематичних розрахунків цих індексів у розрізі окремих підприємств певного регіону на інтервально-якісній шкалі, що дозволяє виконувати співставлення як за узагальнюючим інтегральним індексом, так і за груповими та частковими інтегральними індексами показників [1].

За базовий рівень порівнянь можна брати різні показники: нормативи, інші раціональні норми, а при їхній відсутності – середні чи кращі (максимальні чи мінімальні) досягнуті показники в окремих суб'єктах господарювання. Для позитивних явищ (стимуляторів) кращим доцільно вважати максимальне значення, а для негативних (дестимуляторів) – мінімальне. У тих випадках, коли аналізуються негативні явища й оцінюється їхній вплив на інвестиційну діяльність окремого суб'єкта господарювання, часткові показники, що характеризують рівень розвитку окремих аспектів чи факторів, які впливають на цей процес, повинні виступати зворотними величинами, тобто розраховуватись відношенням мінімального значення (нормативу) до фактичного. У такому випадку буде дотримана порівнянність коефіцієнтів, які розраховуються [2].

Пропонований Уманець Т.В. [2] підхід передбачає використання кращих (максимальних) показників, досягнутих у регіоні (місті чи районі

певного регіону) за базу порівняння для показників-стимуляторів і мінімальних – для показників-дестимуляторів. Це дозволяє розраховувати показники, що характеризують різні аспекти інвестиційної діяльності аграрного підприємства, для яких немає науково обґрунтованих нормативів. До того ж, орієнтація на вищий рівень стимулює розвиток підприємства, дозволяє оцінити глибину і ступінь диференціації їх розвитку. Розраховані за запропонованою методикою часткові індекси рівня окремих аспектів життєдіяльності суб'єкта господарювання за абсолютними значеннями будуть не більше одиниці, що дозволяє однозначно їх трактувати і використовувати для розрахунку узагальнюючих показників [2].

Розрахунок узагальненого інтегрального індексу оцінки якості інвестиційної діяльності аграрних підприємств передбачає: системний аналіз інвестиційної діяльності, її структуризація та представлення у виглядієрархії; визначення основних показників, які характеризують господарську діяльність суб'єктів, що впливають на інвестиційну діяльність; визначення показників: стимуляторів (+), дестимуляторів (-); формування інформаційних баз даних; ранжування показників у порядку збільшення для визначення максимального і мінімального значення показників; вибір кращого значення для показника, який характеризує кожну складову в побудові інтегрального індексу оцінки якості інвестиційної діяльності (максимального для показників-стимуляторів і мінімального для показників-дестимуляторів); розрахунок часткових індексів окремої складової, що характеризує рівень певного аспекту інвестиційної діяльності аграрних підприємств як відношення фактичного значення показника для кожного аграрного підприємства до кращого в групі (в певному регіоні), тобто нормування показників; розрахунок добутку часткових індексів, які характеризують окремо кожну складову показників інвестиційної діяльності підприємства; розрахунок групових інтегральних індексів, що характеризують певні аспекти інвестиційної діяльності за формулою середньої геометричної часткових коефіцієнтів, що входять до

окремої складової; розрахунок узагальненого інтегрального індексу оцінки якості інвестиційної діяльності за формулою середньої геометричної групових інтегральних індексів, які характеризують її основні аспекти; порівняння розрахованого узагальненого інтегрального індексу оцінки якості інвестиційної діяльності з нормативним значенням[2].

Методика передбачає побудову групових і часткових інтегральних індексів, які характеризують певні аспекти життєдіяльності окремих суб'єктів господарювання. Це дозволяє уникнути надмірного інформативного обтяження основного показника при забезпеченні достатньо комплексного підходу до характеристики особливостей інвестиційних переваг і мінімізації впливу випадкових обставин, крім того надається можливість стратегічного управління кожним із аспектів інвестиційної діяльності аграрних підприємств.

#### **Інформаційні джерела :**

1. Пономарьов О.В. Оцінка якості інвестиційної діяльності авіатранспортних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2007. 20 с.
2. Уманець Т.В. Оцінка інвестиційної привабливості регіону за допомогою інтегральних індексів. *Економіка і прогнозування*. 2006. №4. С. 133–145.

### **ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ**

**П'ятков І.Ю., здобувач вищої освіти**

**Миколаївський національний аграрний університет**

Соціально-економічний розвиток України вимагає підвищення рівня продовольчої безпеки держави, забезпечення населення високоякісними та екологічно безпечними продуктами харчування з метою збереження його здоров'я, поліпшення добробуту суспільства. У ринковій економіці проблема